

ODRAŻAĆ (16) *vb impf*

o jasne. ◇ *W inf* -rã- (I) *PowodPr*, -ra- (1) *CzechRozm*. ◇ *W pozostałych formach* -rã- (11), -ra- (1); -rã- : -ra- *Mącz* (2:1). ◇ *Drugie a jasne*.

inf odrązać (2). ◇ *praes 1 sg* odrążam (2). ◇ *3 sg* odrążå (5). ◇ *praet 2 pl m pers* -ście odrążali (1). ◇ *imp 2 sg* odrążaj (2). ◇ *con 3 sg m by* odrążål (1). *f by* odrążała (1). ◇ *1 pl m pers* byśmy odrążali (1). ◇ *part praes act* odrążając (1).

Si stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. odrazić.

1. *Uderzeniem kierować w inną stronę przedmiot wymierzony w siebie, odrzucać* (1) : *Repercutio, Odbiyám/ Odrążam. Mącz* 339c.

2. *Powodować brak kontaktu: odpędzać, odpychać lub nie dopuszczać do zbliżenia; dispergere foras PolAnt; restringere Mącz; abalienare, alienare, disiungere, alienationem et disiunctionem facere, tardare Cn* (15) :

odrażać kogo kim (1): ludzie vbogie vciśnione/ [...] ktorzy łobie rády dáć nie mogą/ naprzód odpráwić, á nie Bogaczåmi ich odrażać [*tj. najpierw załatwiać sprawy bogaczy*]. *PowodPr* 67.

W przeciwstawieniu: »odrażać ... pociągąć« (1): cícho y vbogo y łákkáwo przyšzedł: nikogoż od siebie nie odrażaiąc/ ále wšytkich pociągáiąc/ wšytkim dobrze czyniąc. *SkarKaz* 488a.

Zwrot: »od siebie odrażać [kogo]« (1): *SkarKaz* 488a *cf W przeciwstawieniu*.

Przen (12) :

Zwrot: »od siebie odrażać [kogo czym]« (2): *BibRadz Ez* 34/21; iáko go [szatana] też mieczem łłowá Bożego od łiebie odrążać wierni máią. *CzechRozm* 240v.

a) *Oddalać od Boga [kogo od czego]* (3) : rátuując go [*dzieciątko*] mocą łwoią/ żeby im Szátan więcey nie władną/ áni go od łálki Bożej grzech odrażål *KarnNap* C2; *SkarKaz* 312b.

Zwrot: »gwałtem odrażać« (1): Acz rozumiem po części/ co ktemu przekaża/ A od tych świętych rzeczy/ gwałtem nas odraża. *RejWiz* 180.

b) *Zrażać, zniechęcać [w tym: kogo od kogo]* (3) (4) : (*nagł*) Młodość. (–) Miły mióstrzu obáč łie/ przełtań łwey łrogości/ Nie odrażay od ludzi mnie wdzyęczney młodości *BielKom* E3, D2v; *Mącz* 422a; odraża od ciebie Powinne twoie, że łię niechcå znác do łiebie *CiekPotr* 18.

c) *Usuwać, likwidować [co]* (3) : *Lekarztwo odrażaiące iełt, Ktore odraża gorączóć/ albo też zimno/ albo wilkoć, albo puchlinę. FalZioł* V 96; *Restringit nauseam haec herba, Odraża/ odbiya przikrość. Mącz* 422b.

odrażać skąd (1): *ROłchodnikowa wodka iełt wielkiey zimnołci [...]/ odraża ogień z miełtca zapalonego FalZioł* II 11c.

a. *Uniemozliwić korzystanie, uniedostępniać [od czego czym]* (1) : A iełliby która z tych łtron łtráchem áłbo gwałtem iákim od onégo widzenia odrażålá, áłbo łtronę náchodzilá nie vczciwémi łłowy [...]; tedy [...] *SarnStat* 1285.

Formacje współrdzenne cf PRZYRAZIĆ.

Cf ODRAŻAJĄCY